

Partnership for Good Governance

Законодавство ЄС: боротьба з відмиванням злочинних доходів та фінансуванням тероризму

Модуль 6 – Координація на національному, міжнародному та рівні ЄС

Co-funded
by the European Union

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

Завдання Модуля 6

Дослідити повноваження AMLA та роль агентств ЄС (EBA, ECB, FRA) у сфері ПВК/ФТ.

Вивчити інструменти координації на національному, міжнародному та рівні ЄС у сфері ПВК/ФТ.

Окреслити шляхи роботи зі стейкхолдерами.

Додаткове завдання: виявити виклики/недоліки/прогалини, які слід усунути для більш ефективної взаємодії з органами ЄС.

AMLA, відома як **Управління з питань боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму**, – це децентралізоване агентство ЄС, створене для трансформації та посилення нагляду ЄС за боротьбою з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Його метою є забезпечення правильного та послідовного застосування правил ЄС у всіх державах-членах.

Чому було створено AMLA? Існуюча система, яка значною мірою спиралася на національні органи влади, часто призводила до фрагментарного правозастосування та дозволяла злочинцям використовувати відмінності в національних правилах.

Які повноваження збереже Європейська Комісія?

Комісія зберігає повноваження законодавчої ініціативи — вона продовжуватиме розробляти закони та пропонувати нові акти для боротьби з відмиванням коштів.

Вона також контролюватиме загальне дотримання державами-членами законодавства ЄС, зокрема аспектів, що не стосуються нагляду (наприклад, затримки з транспозицією, інституційні рамки).

Повноваження AMLA

- *Безпосередній нагляд за окремими суб'єктами фінансового сектору, які працюють на транскордонній основі та становлять високий ризик відмивання коштів та фінансування тероризму, а також опосередкований нагляд за іншими суб'єктами у фінансовому та нефінансовому секторах*
- *Підтримка та координація діяльності підрозділів фінансової розвідки (ПФР) шляхом сприяння спільному аналізу транскордонних справ, забезпечення контрольованого обміну інформацією, надання можливостей, передового аналізу даних та управління спільною інформаційною системою *FIU.net**
- *Доповнення правил ЄС щодо боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму шляхом розробки регуляторних та впроваджуючих технічних стандартів і видання інструкцій*

Штаб-квартира AMLA знаходиться у Франкфурті-на-Майні, Німеччина. *Nicolas Vasse* - new Executive Director.

!!! AMLA – це орган ЄС, який не звертається до громадян та не вимагає участі чи співпраці з ними щодо будь-якого розслідування, проекту чи процесу. AMLA ніколи не запитує інформацію, пов'язану з обробкою фінансових переказів громадянам, або не втручається в неї. AMLA не накладатиме штрафи, збори чи санкції на окремих громадян. Спілкування – тільки зі спеціальних адрес.

Прямий нагляд

Фінансові установи, що перебувають під прямим наглядом AMLA, будуть визначені трьома способами:

- Зобов'язані суб'єкти фінансового сектору, які здійснюють діяльність *щонайменше у шести державах-членах та мають високий профіль ризику* відповідно до методології, яку розробить AMLA, будуть відібрані для постійного прямого нагляду з боку AMLA. Список буде періодично переглядатися кожні три роки.
- Орган зможе *запросити рішення Комісії про передачу зобов'язаного суб'єкта фінансового сектору під його прямий нагляд*, незалежно від вищезазначених критеріїв, *на обмежений період часу*. Це може статися, якщо є ознаки того, що суб'єкт господарювання систематично не виконує вимоги щодо боротьби з відмиванням коштів/фінансуванням тероризму і якщо національний наглядовий орган не зможе вжити швидких та ефективних заходів для боротьби з такими ризиками, як рекомендовано Органом.
- *Національний наглядовий орган може звернутися до Органу з проханням взяти на себе прямий нагляд за зобов'язаною особою за виняткових обставин*. AMLA може погодитися взяти на себе прямий нагляд за зобов'язаною особою на обмежений період часу.

Нагляд з боку AMLA здійснюватиметься спільними наглядовими групами, очолюваними співробітниками Органу, до складу яких входять співробітники відповідних національних наглядових органів.

M&E в Європейському Союзі

Європейський Союз має **структуровану систему моніторингу та оцінки (Monitoring and Evaluation)**, яка забезпечує **прозорість, ефективність та відповідальність** під час реалізації програм, політик та проектів, що фінансуються з бюджету ЄС.

Моніторинг:

- Постійне спостереження за ходом виконання проекту чи програми.
- Включає **збір кількісних і якісних показників** (індикаторів результативності, ефективності, бюджету, часових рамок).
- Здійснюється відповідальними за виконання — наприклад, державними органами чи виконавчими агенціями ЄС (Європейська Комісія, DGs).

Оцінка - глибокий аналіз, який перевіряє, чи досягнуті заплановані результати, ефективність, вплив і стійкість. Може проводитись: Ex-ante — перед запуском програми, Mid-term — під час виконання, Ex-post — після завершення. Проводиться незалежними експертами або зовнішніми оцінювачами.

Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) – включає обов’язковий моніторинг і регулярні оцінки проектів у країнах-кандидатах (зокрема, в Україні).

European Banking Authority (EBA)

Європейський банківський орган

Є головним координатором у сфері нагляду за зобов'язаними фінансовими установами (банками) щодо ПВК/ФТ, координує роботу спільних наглядових колегій для транскордонних банків

Управляє базою даних про серйозні порушення у сфері ВК/ФТ, оцінює підходи національних ПФР

Публікує керівні принципи, оцінки, впливає на формування законодавства

Opinion of the European Banking Authority on ML/TF risks affecting the EU's financial sector, 2025

European Central Bank (ECB)

Європейський центральний банк

Відповідає за банківський нагляд у зоні євро, хоча не має прямої компетенції у сфері ПВК/ФТ

Співпрацює з ЕВА і національними органами, у подальшому співпрацюватиме з АМЛА для обміну даними про ризики щодо ПВК/ФТ.

ЕСВ вимагає від банків врахування АМЛ-ризиків у своїй внутрішній системі управління ризиками.

OPINION OF THE EUROPEAN CENTRAL BANK on a proposal for a regulation establishing the Authority for AML/FT

Вплив FRA

FRA (European Union Agency for Fundamental Rights) – Агенція ЄС з фундаментальних прав

Роль у контексті AML/CFT:

- *Забезпечує баланс між безпекою та правами людини у реалізації політик AML/CFT.*
- *Аналізує, як заходи боротьби з відмиванням коштів впливають на право на приватність, захист персональних даних, свободу асоціацій, недискримінацію.*
- *Публікує аналітичні звіти, що стосуються правових ризиків масового контролю транзакцій, автоматичного обміну даними, правозахисних наслідків «чорних списків»*

Звітування

- **MONEYVAL** (Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму).
- **Європейська Комісія (DG FISMA та інші підрозділи)** – у контексті євроінтеграції Україна інформує ЄС про виконання європейських вимог у сфері AML/CFT. Звітування здійснюється в рамках виконання Угоди про асоціацію та процесу наближення до acquis ЄС. Наприклад, **Генеральний директорат з фінансової стабільності, фінпослуг та ринків капіталу (DG FISMA)** отримує від України дані про імплементацію європейських директив з фінансового моніторингу та оціночно аналізує їх у своїх звітах.
- **Спільні платформи Україна–ЄС** – двосторонні органи, створені за Угодою про асоціацію та в процесі вступу до ЄС. Зокрема, підкомітети (наприклад, з питань юстиції, свободи та безпеки) і **Платформа Україна–ЄС** забезпечують обмін інформацією щодо реформ. Звіти подаються через офіційні канали співпраці (зустрічі підкомітетів, спільні робочі групи, електронні системи обміну даними тощо) та слугують підґрунтям для оцінок ЄС.

Стейкхолдери і співпраця з НИМУ

Підрозділи фінансової розвідки (FIU):

- обмін аналітичною інформацією, типологіями, ризик-індикаторами;
- участь у Платформі ПФР ЄС та Egmont Group.

Наглядові органи:

- забезпечують відповідність первинних суб'єктів фінмоніторингу (банків, юристів, криптоплатформ) стандартам AML; взаємодіють із FIU та ЄК (через ЕВА/ЕСВ).

Правоохоронні та судові органи:

- реалізують кримінальне переслідування у справах щодо відмивання коштів, координують дії з митницею, прокуратурою, Європолем.

ЄС-інституції та агентства:

- **Єврокомісія (DG FISMA):** координує імплементацію AMLD та нового регламенту;
- **ЕВА, ЕСВ, FRA:** технічний нагляд, захист прав, оцінка ризиків;
- **AMLA (від 2026 р.):** наднагляд і централізований аналіз.

Звіт про реалізацію у 2024 році Державною службою фінансового моніторингу України політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

*Міжнародні
організації і
співпраця з
ними*

- *Council of Europe* – експертна підтримка;
- *MONEYVAL*— моніторинг дотримання стандартів;
- *EU Global Facility on Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism* – технічна підтримка;
- *Wolfsberg Group* - рамки та рекомендації щодо управління ризиками фінансових злочинів для банків;
- *Center for Financial Integrity in Ukraine* - незалежна аналітична платформа, яка працює над посиленням прозорості, підзвітності та ефективності управління публічними фінансами в Україні
- *European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol)* - підтримує держави-члени у запобіганні та боротьбі з усіма формами серйозної міжнародної та організованої злочинності, кіберзлочинності та тероризму (аналітика на сайті).

Прогрес України

Політика та стратегія. Україна прийняла Національну стратегію у сфері протидії відмиванню коштів, пов'язану з acquis ЄС та рекомендаціями FATF. Україна провела Національну оцінку ризиків та зобов'язалася регулярно її оновлювати.

Інституційні реформи - Державна служба фінансового моніторингу була посилена у своїй ролі як підрозділу фінансової розвідки (FIU). Національний банк України (НБУ) та інші регулятори узгодили свою наглядову практику у сфері протидії відмиванню коштів з рекомендаціями Європейського бюро з питань фінансування (EBA).

Міжнародна співпраця та співпраця з ЄС. Україна є активним членом MONEYVAL. Співпрацює з інституціями ЄС та підрозділами фінансової розвідки у розслідуваннях транскордонних фінансових злочинів. Розвинула технічний потенціал для узгодження з Єдиним правилами ПВК/ФТ та майбутнім наглядом з боку AMLA.

Partnership for Good Governance

Тест

Co-funded
by the European Union

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Co-funded and implemented
by the Council of Europe

Partnership for Good Governance

Відгуки

Co-funded
by the European Union

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Co-funded and implemented
by the Council of Europe